

Wie vertaalt, loopt onvermijdelijk tegen de grenzen van de taal aan. In deze rubriek presenteert elke maand een vertaler zijn of haar weerbarstigste vertaalprobleem – en de uiteindelijke oplossing.

Anne Jongeling

Wat is het grootste vertaalprobleem dat u bent tegengekomen?

De titel van de nieuwe roman van de Amerikaanse schrijver T.C. Boyle luidt *The Harder They Come*. Die titel is gebaseerd op een film uit 1972 waarin de gelijknamige reggaehit van Jimmy Cliff voorkomt. De film gaat over een Jamaicaanse crimineel, Boyle's roman over het geweld in de samenleving. De auteur valt met de deur in huis: een Amerikaanse Vietnamveteraan is op vakantie in Midden-Amerika, waar hij wordt overvallen door een jonge crimineel. Hij reageert instinctief door zijn belager in een fatale wurggreep te nemen. De toon is gezet, maar hoe kreeg ik die toon in de vertaling van de titel?

Hoe hebt u het opgelost?

De muzikale verwijzing van de overbekende sound van 'The Harder They Come' was lastig, maar de tweede zin, "The Harder They Fall", bood mogelijkheden door de ominieuze bijklank. Het bracht me in eerste instantie op het gezegde 'Wie wind zaait, zal storm oogsten.' Bekende gezegdes kunnen echter een bepaalde oubolligheid hebben, en gezien de mate van geweld in de roman – de zoon van de Vietnamveteraan ontspoot volledig – mocht er best een schepje bovenop. Het werd *Wie storm zaait*, wat het oude gezegde in het huidige, gewelddadige tijdsgewricht meteen een actuele wending geeft. Dat de zoon papavers zaait, was mooi meegenomen.

Anne Jongeling (1961) vertaalde *A Fraction of the Whole* van Steve Toltz en *Swimming Home* van Deborah Levy (beide op de shortlist van de Man Booker Prize), de biografie van Philip Roth, en werk van onder anderen Zia Rahman Haider, Atticus Lish en Rhidian Brook. Momenteel werkt ze aan Toltz' tweede roman.

Foto: Richard Bank